

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ЛЬВІВСЬКИЙ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ЧАСОПИС

№ 11 2022

Видавничий дім
«Гельветика»
2022

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Бабелюк О. А., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов та перекладознавства, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Технічний редактор:

Коляса О. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри германських мов і перекладознавства, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Члени редколегії:

Александрук І. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов хіміко-фізичних факультетів, Інститут філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Андрейчук Н. І., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура, Львівський національний університет імені Івана Франка

Архангельська А. М., доктор філологічних наук, професор кафедри славистики Університету імені Ф. Палацького в Оломоуці (Оломоуц, Чеська Республіка)

Бистров Я. В., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської філології, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Бігунова Н. О., доктор філологічних наук, професор кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Бялик В. Д., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Вікторія Альберт (Viktória Albert), доктор філософії (лінгвістика), професор, кафедра англійської мови та літератури, Університет прикладних наук імені Яноша Кодолані (Будапешт, Угорщина)

Гайдук С. Є., кандидат філологічних наук, доцент, ад'юнкт, Природничо-гуманітарний університет в м. Седльце (Седльце, Польща)

Іванченко М. Ю., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов та перекладознавства, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Калита А. А., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії, практики та перекладу французької мови, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Козлова Т. О., доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри англійської філології, Запорізький національний університет

Колегасва І. М., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри лексикології і стилістики англійської мови, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Марчишина А. А., доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Кам'янець-Подільський

Мацевко-Бекерська Л. В., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри світової літератури, Львівський національний університет

Мелько Х. Б., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської і німецької філології та перекладу імені професора І. В. Корунця, Київський національний лінгвістичний університет

Осовська І. М., доктор філологічних наук, професор, декан факультету іноземних мов, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Пальчевська О. С., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та перекладознавства, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Приходько Г. І., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри англійської філології, факультет іноземної філології, Запорізький національний університет

Приходченко О. О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування, Запорізький національний університет

Самохіна В. О., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської філології, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Смаглій В. М., доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри «Філологія», Одеський національний морський університет

Строченко Л. В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри лексикології і стилістики англійської мови, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Тищенко О. В., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов та перекладознавства, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Яхонтова Т. В., доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів, Львівський національний університет імені Івана Франка

Науковий журнал «Львівський філологічний часопис» включено до переліку наукових фахових видань (категорія Б), в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук зі спеціальності 035. Філологія відповідно до Наказу МОН України від 02.07.2020 № 886 (додаток 4).

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет за рішенням вченої ради Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (протокол № 10 від 06.06.2022 р.)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща)

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ЗМІСТ

Бестюк І. А. ТРАНСМУЗИЧНА МЕДІЙНІСТЬ «КРЕЙЦЕРОВОЇ СОНАТИ» ЛЮДВИГА ВАН БЕТХОВЕНА (ДМИТРО БУЗЬКО VS ЛЕВ ТОЛСТОЙ).....	7
Бойко В. В. ДОТЕПНІСТЬ ТОДОСЯ ОСЬМАЧКИ: ОСОБИСТЕ Й ХУДОЖНЄ.....	14
Бойко Я. В. СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ УКРАЇНСЬКИХ РЕТРАНСЛЯЦІЙ П'ЄС ШЕКСПРА У СВІТЛІ КОГНІТИВНОЇ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ.....	21
Бреславець Н. О., Вознюк Л. А. МІФИ, ОБРЯДИ, РИТУАЛИ – ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНОГО ТВОРІННЯ.....	27
Бук С. Н., Бабелюк О. А. ВІЗУАЛІЗАЦІЯ АКТИВНОСТІ ОСНОВНИХ МОРФОЛОГІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК КОРПУСУ ТЕКСТІВ ІВАНА ФРАНКА.....	35
Висоцька Т. Й. СПОЛУЧНИКИ ЗАЙМЕННИКОВОГО ПОХОДЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКИХ ПАМ'ЯТКАХ XVI–XVII СТ. (НА МАТЕРІАЛІ ВИКОРИСТАННЯ СПОЛУЧНИКА <i>ЯКЪ/ЯКО</i>).....	42
Вусик Г. Л. ВЛИВ СУЧАСНОЇ ЛЕКСИКИ ІГРОВОГО КОМП'ЮТЕРНОГО ДИСКУРСУ НА МЕДІА ТА РОЗВАЖАЛЬНИЙ КОНТЕНТ.....	51
Navatska Yu. L. DISCURSIVE PECULIARITIES OF PRECEDENT PHENOMENA: FOREGROUNDING THEIR SOURCES, STATUS, FUNCTIONS.....	57
Голубенко Н. І. СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ ІМПЛІЦИТНИХ СМИСЛІВ ПРОСОДИЧНИХ ЗАСОБІВ МОДАЛЬНОСТІ В ХУДОЖНЬОМУ ПЕРЕКЛАДІ.....	63
Hordiichuk M. I. THE IMPACT OF NONVERIDICAL MARKERS ON EVALUATION IN NEWSPAPER TITLES ON WAR IN UKRAINE.....	68
Євланова О. О. МОВНА ОСОБИСТІТЬ ПОЛІТИКА НА ЧЕСЬКОМОВНОМУ МАТЕРІАЛІ ПРОМОВ АНДРЕЯ БАБІША.....	76
Заза Ю. Я. МОВНИЙ КОД СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ЯК РЕГІСТР ВІРТУАЛЬНОГО ДИСКУРСУ: АРАБСЬКІ ФОРМУЛИ ІЗ КОМПОНЕНТОМ «ALLAH» (БОГ) (НА МАТЕРІАЛІ КОМЕНТАРІВ INSTAGRAM).....	80
Зайченко Ю. О. АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНОТАТИВНОЇ ДОМІНАНТИ В РАМКАХ ХРОНОТОПУ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ ФЕНТЕЗІ.....	86
Зорницький А. В. “...OF MY FORMER FRIEND AND COMPANION”: ПЕРЕКЛАД І РЕДАГУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ НА ТЛІ ЗМІННОСТІ МОВНОГО УЗУСУ.....	93
Калимон Ю. О. ТЕМАТИЧНІ ГРУПИ ДІАЛЕКТИЗМІВ НОВЕЛ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА: КОРПУСНОБАЗОВАНИЙ ПІДХІД.....	98
Коваль Н. Є., Шостак У. В. ГЛОБАЛІЗАЦІЙНА, ГЕОПОЛІТИЧНА ТА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ НЕОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	105
Костенко В. Г., Сологор І. М. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕПОНІМНИХ ТЕРМІНІВ АНГЛОМОВНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	113
Левченко (Асташенкова) Д. К. МІЖНАРОДНА ПОЛІТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЯ: ДИСКУРСИВНИЙ ВИМІР КОНФЛІКТОГЕННОСТІ.....	123
Малаш О. В. ОФІЦІЙНА ТА НЕОФІЦІЙНА АНТРОПОНІМІЯ УКРАЇНЦІВ: ЛІНГВОФІЛОСОФСЬКІ ПИТАННЯ.....	128
Мацюк Г. Р. ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ОДИНИЦЬ ДВОМОВНОГО ТЕЗАУРУСА РОЗУМНОГО МІСТА.....	136
Мельничук О. М. СЕМАНТИКО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВИЯВИ ЕТИКЕТНИХ ВИСЛОВЛЕНЬ У ТВОРАХ МАРІЙКИ ПІДГІРЯНКИ.....	141
Набока О. М. ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС ДЖО БАЙДЕНА ТА БОРИСА ДЖОНСОНА КРІЗЬ ПРИЗМУ ЛІНГВОПОЕТИКИ.....	146
Nazarchuk R. Z., Karamysheva I. D. CORPUS-BASED APPROACH IN THE STUDY OF VERBAL PREDICATES.....	154
Німіжан-Боднарюк О. І. ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ РОМАНУ «ВІДСВІТИ ПОЛУМ'Я» ВАСИЛЯ КЛИМА.....	162

Охріменко М. А. КЛАСИФІКАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИМ КОМПОНЕНТОМ У СУЧАСНИХ ПЕРСЬКІЙ І УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ.....	167
Пожарицька О. О. ЗРОБИ СВІЙ ВИБІР: КНИГИ-ІГРИ ЯК ПРЕДТЕЧІ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	172
Приходько Г. І. ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ ФЕНОМЕНУ КОНОТАЦІЇ.....	182
Рибалка Я. І., Майборода Н. Г. СЛОВЕСНО-СИТУАТИВНИЙ КОМІЗМ У ТВОРІ Г. ГУСЕЙНОВА «СТАНЦІЙНІ ПАСТОРАЛІ (СПОВІДЬ ДИТИНСТВА)».....	189
Руснак Ю. М. ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З КОМПОНЕНТАМИ <i>СЕРЦЕ І ДУША</i> У ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ.....	196
Саїк А. В. ХАРАКТЕРИСТИКА СЛОВОТВІРНИХ ПАРАДИГМ І ГНІЗД З ВЕРШИННИМ КОМПОНЕНТОМ КОЛЬОРОПОЗНАЧЕНЬ В ЗБІРЦІ «ЗНАМЕННЯ КАЛИНИ» НАТАЛКИ НІКУЛІНОЇ.....	203
Смаглій В. М. МОВНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ МЕГАКОНЦЕПТА <i>BRAIN SURGERY</i> : ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ	210
Soloshchuk L. V., Skrynnik Yu. S. SOCIOLINGUISTIC COMPARATIVE APPROACH TO THE NOTION "POPULARITY": THE UK VS. THE US.....	216
Станко Д. В. ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ФАНФІКШЕН.....	224
Sturpnytska H. I. INTERPRETATION OF THE FEMALE IMAGES IN ENGLISH, GERMAN AND UKRAINIAN COMEDY	229
Тищенко О. В., Цьох Л. Й. ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ТЕКСТІ.....	236
Томчаковська Ю. О. МОВЛЕННЄВА РЕАЛІЗАЦІЯ АНГЛОМОВНОГО КОНЦЕПТУ <i>ALCHEMY</i>	244
Farman J. R. MULTIDIMENSIONAL TYPOLOGY OF AGATHA CHRISTIE'S DETECTIVES: CRITERIA AND DESCRIPTION	250
Хорошун О. О. СОЦІОМОРФНА МЕТАФОРА ЯК ЗАСІБ ОБ'ЄКТИВАЦІЇ КОНЦЕПТУ <i>ІСЛАМСЬКИЙ СВІТ</i>	260
Оксана БАБЕЛЮК. Рецензія на монографію Г. І. Приходько, К. С. Радіонової «СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ПАРАМЕТРИ СТІЙКИХ КОМПАРАТИВНИХ ОДИНИЦЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ».....	265
Олег ТИЩЕНКО. Рецензія на монографію Бук Соломії Несторівни «ВЕЛИКА ПРОЗА ІВАНА ФРАНКА: ЕЛЕКТРОННИЙ КОРПУС, ЧАСТОТНІ СЛОВНИКИ ТА ІНШІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ КОНТЕКСТИ».....	267
Олег ТИЩЕНКО. Рецензія на монографію Громко Тетяни Василівни «МЕТОДОЛОГІЯ ТА ДОСВІД ДЕСКРИПЦІЇ ГОВІРКИ».....	270

CONTENTS

Bestiuk I. A. TRANSMUSICAL MEDIA OF LUDWIG VAN BEETHOVEN'S "KREUTZER SONATA" (DMITRO BUZKO VS LEO TOLSTOY).....	7
Boiko V. V. THE WIT OF TODOS OSMACHKA: PERSONAL AND ARTISTIC.....	14
Boiko Ya. V. STRATEGIES AND TACTICS OF UKRAINIAN RETRANSLATIONS OF SHAKESPEARE'S PLAYS IN THE LIGHT OF COGNITIVE EQUIVALENCE.....	21
Breslavets N. O., Vozniuk L. A. MYTHS, CUSTOMS, RITUALS – REPRODUCTION OF CULTURAL CREATION.....	27
Buk S. N., Babelyuk O. A. AUTHOR'S POSTMODERN IRONY IN ENGLISH LITERARY TEXT.....	35
Vysotska T. Yo. CONJUNCTIONS OF PRONOUN ORIGIN IN UKRAINIAN TEXTS OF THE 16TH-17TH CENTURIES (ON THE MATERIAL OF USE OF THE CONJUNCTION <i>ЇКЬ/ЇКО</i>).....	42
Vusyk H. L. THE INFLUENCE OF MODERN VIDEO GAME LANGUAGE AND DISCOURSE ON MEDIA AND ENTERTAINMENT CONTENT.....	51
Hlavatska Yu. L. DISCURSIVE PECULIARITIES OF PRECEDENT PHENOMENA: FOREGROUNDING THEIR SOURCES, STATUS, FUNCTIONS.....	57
Holubenko N. I. STRATEGIES FOR REPRODUCING IMPLICATE MEANINGS OF PROSODIC MEANS OF MODALITY IN INTERSEMIOTIC TRANSLATION.....	63
Hordiichuk M. I. THE IMPACT OF NONVERIDICAL MARKERS ON EVALUATION IN NEWSPAPER TITLES ON WAR IN UKRAINE.....	68
Ievlanova O. O. LANGUAGE PERSONALITY OF POLITICS ON THE CZECH-LANGUAGE MATERIAL OF ANDREI BABISH'S SPEECHES.....	76
Zaza Yu. Ya. THE COMMUNICATIVE CODE OF SOCIAL NETWORKS AS A REGISTER OF VIRTUAL DISCOURSE: ARABIC FORMULAS WITH THE COMPONENT "ALLAH" (GOD) (based on Instagram comments)	80
Zaichenko Yu. O. ACTUALIZATION OF CONNOTATIVE DOMINANT WITHIN CHRONOTOPE IN ENGLISH FANTASY TEXTS.....	86
Zornytskyi A. V. "...OF MY FORMER FRIEND AND COMPANION": LITERARY TRANSLATION AND EDITING AGAINST THE BACKDROP OF LINGUISTIC USAGE CHANGEABILITY	93
Kalymon Yu. O. THEMATIC GROUPS OF DIALECTAL NOUNS IN VASYL STEFANYK'S SHORT STORIES: A CORPUS-BASED APPROACH.....	98
Koval N. Ye., Shostak U. V. GLOBALIZATION, GEOPOLITIC AND INFORMATION TECHNOLOGICAL CONDITIONS OF NEOLOGICAL PROCESSES IN THE MODERN ENGLISH LANGUAGE.....	105
Kostenko V. H., Solohor I. M. STRUCTURAL, SEMANTIC AND SOCIOCULTURAL CHARACTERISTICS OF EPONYMOUS TERMS IN ENGLISH DENTISTRY TERMINOLOGY.....	113
Levchenko (Astashenkova) D. K. INTERNATIONAL CONTEXT IN POLITICAL INTERNET COMMUNICATION: DISCURSIVE DIMENSION OF CONFLICTOGENITY.....	123
Malash O. V. FORMAL AND INFORMAL ANTHROPONYMY OF UKRAINIANS: BETWEEN LINGUISTICS AND PHILOSOPHY	128
Matsiuk H. R. PECULIARITIES OF THE STRUCTURAL ORGANIZATION OF UKRAINIAN UNITS OF THE BILINGUAL THESAURUS OF THE SMART CITY.....	136
Melnychuk O. M. SEMANTIC-FUNCTIONAL MANIFESTATIONS OF ETIQUETTE EXPRESSIONS IN THE WORKS OF MARIYKA PIDHIRYANKA.....	141
Naboka O. M. JOE BIDEN AND BORIS JOHSON POLITICAL DISCOURSE THROUGH THE PRIZM OF LINGUOPOETICS.....	146
Nazarchuk R. Z., Karamysheva I. D. CORPUS-BASED APPROACH IN THE STUDY OF VERBAL PREDICATES	154
Nimizhan-Bodnariuk O. I. GENRE-STYLE FEATURES OF VASYL KLIM'S NOVEL "REFLECT THE FLAME"	162

Okhrimenko M. A. CLASSIFICATION OF PHRASEOLOGICAL UNITS WITH NATIONAL COMPONENT IN MODERN PERSIAN AND UKRAINIAN.....	167
Pozharytska O. O. MAKE YOUR CHOICE: GAMEBOOKS AS DIGITAL LITERATURE PREDECESSORS.....	172
Prihodko G. I. LINGUOCULTURAL PARAMETERS OF THE CONNOTATION PHENOMENON.....	182
Rybalka Ia. I., Maiboroda N. G. VERBAL-SITUATIONAL COMICALITY IN THE WORK OF H. HUSEINOV "STATION PASTORAL (CHILDHOOD CONFESSION)".....	189
Rusnak Yu. M. PHRASEOLOGICAL UNITS WITH COMPONENTS HEART AND SOUL IN OLGA KOBYLYANSKAYA'S ARTISTIC DISCOURSE.....	196
Saik A. V. CHARACTERISTICS OF WORD-FORMING PARADIGMS AND NESTS WITH TOP COMPONENT OF COLOR SYMBOLS IN THE COLLECTION OF «SIGNS OF GUELDER ROSE» BY NATALKA NIKULINA.....	203
Smaglii V. M. LANGUAGE MEANS OF VERBALIZATION OF MEGACONCEPT BRAIN SURGERY: TRANSLATION ASPECT.....	210
Soloshchuk L. V., Skrynnik Yu. S. SOCIOLINGUISTIC COMPARATIVE APPROACH TO THE NOTION "POPULARITY": THE UK VS. THE US.....	216
Stanko D. V. GENRE PECULIARITIES OF THE ENGLISH FANFICTION.....	224
Stupnytska H. I. INTERPRETATION OF THE FEMALE IMAGES IN ENGLISH, GERMAN AND UKRAINIAN COMEDY.....	229
Tyshchenko O. V., Tsiokh L. Yo. TRANSLATION TRANSFORMATIONS IN A MULTICULTURAL TEXT.....	236
Tomchakovska Yu. O. SPEECH REALIZATION OF THE ENGLISH CONCEPT <i>ALCHEMY</i>	244
Farman J. R. MULTIDIMENSIONAL TYPOLOGY OF AGATHA CHRISTIE'S DETECTIVES: CRITERIA AND DESCRIPTION.....	250
Khoroshun O. O. SOCIOMORPHIC METAPHOR AS A MEANS OF THE CONCEPT OF <i>ISLAMIC WORLD</i> OBJECTIVATION.....	260
Oksana BABELIUK. Review of the monograph by H. I. Prykhodko, K. S. Radionova "STRUCTURAL-SEMANTIC PARAMETERS OF STABLE COMPARATIVE UNITS IN ENGLISH".....	265
Oleh TYSHCHENKO. Review of the monograph by Buk Solomiia Nestorivna "THE GREAT PROSE OF IVAN FRANKO: THE ELECTRONIC CORPUS, FREQUENCY DICTIONARIES AND OTHER INTERDISCIPLINARY CONTEXTS".....	267
Oleh TYSHCHENKO. Review of the monograph by Hromko Tetiana Vasylivna "METHODOLOGY AND EXPERIENCE OF SPEECH DESCRIPTION".....	270

DOI <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2022-11.16>

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНА, ГЕОПОЛІТИЧНА ТА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ НЕОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Коваль Наталія Євгенівна

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германських мов і перекладознавства
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка
вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Львівська область, Україна

Шостак Уляна Вікторівна

кандидат психологічних наук, доцент,
старший викладач кафедри іноземних мов і перекладознавства
Вінницького торгово-економічного інституту
Державного торгово-економічного університету
вул. Соборна, 87, м. Вінниця, Україна

Робота присвячена дослідженню нової лексики сучасної англійської мови останніх десятиліть ХХІ століття та виконана в рамках антропоцентричної наукової парадигми, що вивчає мову в тісному зв'язку із суб'єктом пізнання, людиною. Вибір часового зрізу обумовлений тим, що саме у зазначений проміжок часу під впливом екстралінгвістичних факторів, і, зокрема, глобалізаційних процесів та науково-технічного прогресу, поширення вірусів та пандемій у багатьох національних мовах спостерігається «неологічний вибух», або масове збільшення кількості неологізмів. У подібні перехідні періоди соціальної та культурної еволюції очевидною є необхідність проводити комплексні міждисциплінарні дослідження проблеми мовних змін, які дозволять встановити основні тенденції у розвитку мовної системи, динаміку суспільних перетворень, відображену в мові, кількість та характер нових іношомовних запозичень, стан екології мови та інші аспекти. В основу типології мовних новоутворень, представленої в цьому дослідженні, були покладені такі ознаки, як спосіб входження мовної одиниці в мову, належність мовлення – мови, тривалість існування, походження та сфера вживання. Проаналізовані понятійні сфери, в яких було виявлено велику кількість нових слів, виражають категорії культури характерні для конкретного часового відрізка та мовної спільності. Було встановлено, що в англійській мові найбільш неологічно виражені соціальна, медична, політична сфери та сфера інформаційних технологій та економіки. Однак семантична наповненість неологізмів у цих сферах, а отже, категоризація культурного простору відрізняється. Дана класифікація дозволила встановити, що до категорій неологізмів, що мають найбільш яскраво виражену національно-культурну маркованість, відносяться семантичні неологізми (нові слова, що отримали в процесі свого розвитку додаткові лексико-семантичні варіанти і володіють соціокультурними конотаціями), лексичні неологізми, які можуть бути як універсальними реаліями, так і специфічними для однієї культури, і навіть фразеологічними неологізмами, внаслідок ідіоматичного характеру їх значення.

***Ключові слова:** неологізм, геополітика, глобалізація, інформаційно-технологічний прогрес, лексико-семантичний варіант.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності.

У рамках неології, розділу мовознавства, що вивчає різновиди, способи освіти та вживання неологізмів, лінгвісти описали моделі нових слів з позицій структурної семантики, лексикології, когнітивної лінгвістики, теорії перекладу, соціолінгвістики.

У зарубіжній науці активно розробляється лексикографічний напрямок у неології (Ауто, 2006; Varhnhart, 1995; Cook, 2010), суть якого полягає в описі лексичного та граматичного

значення неологічної одиниці з метою її реєстрації у словниках літературної мови. Однак, незважаючи на високий науковий інтерес до питання вивчення нової лексики, у мовознавстві досі немає єдиної думки щодо розуміння неологізму у власне лінгвістичному значенні.

У пропонованому дослідженні ми спираємося на лінгвокультурологічний підхід у неології, в рамках якого неологізми розглядаються як своєрідне «дзеркало» мовного розвитку, а культура та мова – як форми свідомості, що відображають діяльність людини.

Враховуючи той факт, що основними стимулами до лексико-номінативної діяльності є культурно-історичні, соціально-політичні та економічні умови життя, **актуальність дослідження** зумовлена такими факторами: інтересом лінгвістів до вивчення нової лексики в умовах «неологічного вибуху» останніх десятиліть; необхідністю аналізу процесів поповнення словникового складу мови та соціокультурних процесів у їхній функціональній взаємодії; відсутністю комплексних досліджень неологізмів з позицій лінгвокультурології та еколінгвістики.

Об'єктом дослідження є неологізми літературної англійської мови останніх десятиліть; **предметом** – соціокультурна специфіка неологізми в англійській мові.

Формування мети і завдань статті. Мета статті полягає у виявленні способів відображення в неологізмах англійської мови взаємодії мови та культури, мови та соціуму, а також аналізі змін, яким зазнала англійська мова під впливом глобальний процесів.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних **завдань**: уточнити поняття неологізму та способи виявлення національно-культурного компонента у значенні нових лексичних одиниць; виявити понятійні сфери англійської мови, у яких відбувається активне дослідження неологізмів, охарактеризувати особливості взаємодії мови та культури у семантиці неологізмів; встановити екстра- та інтралінгвістичні фактори, що сприяють утворенню неологізмів; розкрити характер і ступінь впливу мовної глобалізації на англійську мову.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ступінь розробленості проблеми. Загальні питання неології неодноразово привертала до себе увагу дослідників (J. Ayto, K. R. Barnhart, C. P. Cook, M. J. Green, A. Metcalf та ін). Вітчизняні та зарубіжні лінгвісти зверталися до вивчення лінгвокультурної специфіки значення мовних одиниць (В.І. Карасік, В.Г. М. Bucholtz та ін), а також впливу глобалізації на екологію мови (A. Berteloot, G. Booij, A. Fill, M. Gerritsen, P. Muhlhausler, J. Posthumus та ін), в той час як дослідження неологізмів з позицій лінгвокультурології та еколінгвістики нечисленні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вітчизняна та зарубіжна наука переживають справжній «неологічний вибух», починаючи з останніх десятиліть ХХ століття і до теперішнього часу. Активні процеси новоутворень у мові обумовлені суспільно-політичними, науково-технічними реаліями, що стрімко змінюються, в житті світової спільноти, розши-

ренням міжкультурних контактів. Внаслідок того, що мова фіксує будь-які зміни в соціумі, настільки інтенсивні динамічні процеси не можуть не знайти у ньому свого відображення.

Вивчення питання утворення нових слів у мові має суперечливий характер. З одного боку, ця проблема була і залишається актуальною з моменту виникнення мовознавства. З іншого боку, немає єдиної думки щодо того, що таке неологізм у власне лінгвістичному значенні.

У лінгвістиці спірним є питання визначення одиниці як неологізм. Визначаючи поняття неологізму, дослідники зазвичай вдаються до вільних формулювань, часто ненаукового характеру. Дефініції неологізму у словнику ODE, спираються на екстралінгвістичні ознаки слова, а саме – його новизну, яка «усвідомлювана» членами мовного колективу (ODE, 2010).

Розглянемо визначення інших неологічних понять, найбільш поширених у сучасних словниках та наукових працях з лінгвістики. Область мовної неології багатогранна, тому дослідники, котрі займаються вивченням різних аспектів нової лексики, змушені розробляти нові терміни, визначальні підкласи неологізмів.

Термін «інновації» використовується для визначення нових явищ на всіх рівнях мовної системи. Поняття «новоутворення» охоплює як інновації, тобто інновації на різних мовних рівнях, так і виключно словотвірні неологізми – нові номінативні одиниці, утворені за існуючими словотвірними моделями, в яких виокремлюються «потенційні» та «оказіональні» слова. Перший термін співвідноситься з мовними одиницями, які вже утворилися за зразком існуючих у мові моделей, але ще не закріплені слововживаною нормою. Оказіональні слова, на думку дослідників, – це слова, створені за непродуктивними моделями деривації, які використовуються у конкретних контекстних умовах (Селіванова, 2011; Crystal, 2003). До таких одиниць можна зарахувати, наприклад, індивідуально-авторські новоутворення.

У вітчизняній лінгвістиці існує кілька теорій, що характеризують різні аспекти неологізмів: стилістична, психолінгвістична, лексикографічна, денотативна, структурна та історична теорії, що розкривають мовну сутність цього явища.

У рамках *стилістичної теорії* неологізми визначаються як стилістично марковані слова, які зберігають ефект новизни у мовному вживанні. Проте критерій новизни, про який йдеться в даній теорії, не є достатньо об'єктивним і носить, швидше, психологічний, ніж лінгвістичний характер: те, що одна людина вважає новим, інший носій мови може віднести

до цілком звичних і, отже, суб'єктивно відомих, «старих» явищ.

Незважаючи на те, що стилістична теорія неологізмів оперує в першу чергу хронологічним критерієм, ця ознака не завжди може бути об'єктивною через свою відносність по відношенню до окремого індивіду/мовної спільноти.

Психолінгвістична теорія. Цей напрямок у неологічних дослідженнях тісно переплітається зі стилістичним і використовує як основний критерій новизни, проте, спирається на індивідуальний мовний досвід носія мови, а не досвід мовного колективу в цілому.

Денотативна теорія є однією з найвідоміших концепцій неології. Згідно з цією теорією, мовна одиниця є неологізмом, якщо вона позначає новий денотат або реалію. Слабкою стороною цієї теорії є факт відсутності обліку інтралінгвістичних причин появи неологічних одиниць (прагнення носія мови до виразності, емоційності, економії мовних зусиль, творення за аналогією тощо). Проте, хронологічний критерій цієї теорії, відчуття новизни денотата є відносним щодо різних носіїв мови.

Прибічники *структурної теорії* характеризують неологізми з погляду абсолютної структурної, формальної новизни. Неологізми, згідно з цією теорією, повинні мати унікальні звукосполучення, створеними за непродуктивними моделями і сприйматися як невмотивовані одиниці. Керуючись структурною теорією до групи неологізмів можна також віднести слова, що є продуктом уяви письменників-фантастів, як наприклад, *дріон* – космічний корабель, *гуолла* – хвороба неземної цивілізації тощо. Недоліком структурної теорії є її вузька спрямованість. Так, до неї неможливо віднести звичайні похідні слова, оскільки вони творені за допомогою основних відомих морфем і не мають унікальних звукосполучень. Крім того, подібні мовні явища рідко зустрічаються в загальнолітературній мові, потреба в них виникає переважно у вузьких спеціалістів, які цікавляться, наприклад, штучною номінацією.

Історична теорія уточнює визначення неологізму з погляду часу та мовного простору. За ознакою часу неологізмами вважатимуться слова, які виникли у певний час і набули вжитку.

З погляду мовного простору, з погляду сфер і жанрів вживання мови, слід враховувати такі ознаки неологічності слова: нове в багатьох (всім, групах) мовах; для цієї національної мови; для літературної мови; для конкретної підмови (певної терміносистеми, жаргону, діалекту тощо); для мови та/або мовлення.

У зарубіжній лінгвістиці панує *лексикографічна теорія* нового слова, представлена у дослідженнях Дж. Айто (Ayto, 2006), К.Р. Барнхарта (Barnhart, 1995), С.Т. Гріса (Gries, 2010), А. Меткалфа (Metcalf, 2002). Прихильники цього напряму відносять до неологізмів слова, незареєстровані у словниках. Саме ця концепція є основою одного з відомих словників англійських неологізмів До. Р. Барнхарта (TBDNE, 1990). Подібну думку поділяє канадський лінгвіст С.П. Кук, який пропонує такі критерії виділення мовних інновацій з метою їхньої реєстрації у словниках нових слів: відсутність у словникових джерелах; наявність нового значення; узуальність (необхідно, щоб одиниця не належала до будь-якої підмови і знаходилася у використанні не менше 3 роки) (Cook, 2010, p.7).

Сфера вживання неологізмів у нашому дослідженні є ще одним параметром конкретизації даних мовних явищ. У рамках лінгвокультурологічного підходу у неології ми орієнтуємося на національну літературну мову. Інновації на рівні діалектів, терміни, авторські неологізми та новоутворення у конкретних предметних сферах залишаються за рамками нашого підходу. Те саме слово може виступати як неологізм в одній сфері вживання і бути вже відомою одиницею в іншій. Так, наприклад, слово *aids* (англ. снід) було одиницею медичного термінознавства в американській англійській мові в 60-70-х рр. ХХ ст. Однак після кампанії, спрямованої на зростання поінформованості населення про це захворювання в 80-х рр., дана лексична одиниця стала узуальною для літературної англійської мови.

Неологізми на рівні національної літературної мови мають важливість для життя всіх членів відповідного мовного колективу та впливають у той чи інший спосіб на культурну картину світу даного соціуму.

З опорою на лінгвокультурологічний підхід у неології ми пропонуємо вважати неологізмами лексичні одиниці, нові не лише за формою чи змістом у певний фіксований момент часу, але й мають нову соціокультурну референцію та функціонують у затребуваних даним соціумом понятійних сферах.

Внаслідок масового збільшення неологізмів у низці національних мов, дослідники приділяють більше уваги проблемі типологізації мовних та мовленнєвих інновацій. Звернення до цього питання є закономірним етапом у розвитку будь-якої науки, зокрема неології. Класифікація певного класу явищ дозволяє виявити його найважливіші ознаки, подібності та від-

мінності його складових елементів, і навіть зв'язок між ними. У нашому дослідженні, типологізуючи нову лексику, ми також маємо можливість визначити підклас неологізмів, який найбільш очевидним чином виражає зв'язок мови та культури та містить найбільшу кількість одиниць із національно-культурним компонентом.

Вивчивши існуючі класифікації неологізмів, пропонується типологія неологізмів на різних мовних рівнях.

Мета даної типології – систематизувати та надати найбільш повний огляд існуючих думок про питання, що вивчається, а також охарактеризувати мовні інновації з теоретичної точки зору. Визначивши основні типи неологізмів, ми залишаємо за рамками дослідження одиниці, що не характеризуються національно-культурною маркованістю відповідно до критеріїв лінгвокультурологічного підходу до неології. Основою типології нових слів послужили такі ознаки: спосіб входження у мову; тривалість існування; походження; сфера вживання.

Класифікація за способом входження неологізмів у мову дозволяє виділити такі категорії неологізмів:

Графічні неологізми. В окрему групу можна виокремити одиниці, новизна яких виражається у зміні написання при збереженні вихідної фонетичної форми та в деяких випадках значення слова: *terror wrist* – *зануда* (*terror* «терор», *wrist* «зап'ястя», за аналогією з англ. *terrorist* «терорист»). Подібна мовна гра з графічним виглядом слова часто використовується в рекламному чи мас-медійному дискурсах.

Фонологічні неологізми чи інновації, створені з окремих звуків. Наприклад, фонологічне новоутворення англійської мови *zizz* (британський сленг) позначає короткий сон (часто комікси імітують звуки, які видаються сплячою людиною за допомогою трьох букв *zzz*).

Морфологічні неологізми, що створюються з морфем за словотворчими моделями, що існують в даній мовній системі. В англійській мовою прикладами морфологічних неологізмів можуть бути одиниці *hands-on* «практичний» (іменник + прийменник); *earthday* «земна доба» (словоскладання, іменник + іменник).

Лексичні неологізми становлять абсолютну більшість серед мовних новоутворів. До цієї групи неологічних одиниць відносяться слова, створені за продуктивними моделями деривації або запозичені з інших мов. Як приклад запозичених неологізмів в англійській можна виокремити такі одиниці: англ. *blitzkrieg* (нім. *Blitzkrieg*, «бліцкриг», «блискавична війна» – одиниця, що узвичаїлася після провалу

німецько-фашистських задумів «блискавичної» війни і знову набула масштабного вживання після провального наступу рашистських військ в лютому 2022 року на Україну).

Семантичні неологізми

До цієї категорії відносяться слова, відомі раніше в літературній мові, але отримали нові значення у світлі останніх змін. Поява семантичних неологізмів обумовлено здатністю мовних одиниць набувати нових лексико-семантичних варіантів (ЛСВ) і вживатися в різних контекстних умовах. Так, наприклад, перше значення англійської лексичної одиниці *lobby* «передпокій», потім у XIX ст. слово *lobby* почало вживатись у політичному дискурсі для позначення парламентських кулуарів. В теперішній час одиниця *lobby* отримала новий ЛСВ – «кулуар», стосовно політичного дискурсу. Іншим прикладом є одиниця англійської мови *umbrella*, яка крім споконвічного «парасолька» набула значення «політичне прикриття».

Більшість семантичних неологізмів мають національно-культурну семантику, набуваючи додаткових ЛСВ, слово обростає конотаціями та культурно-історичними асоціаціями. Це пояснює той факт, що найчастіше для розуміння семантичних неологізмів необхідно мати екстралінгвістичне знання про ту культуру, в рамках якої цей неологізм утворений.

Фразеологічні неологізми. До фразеологічних новацій дослідники відносять нові фразеологічні одиниці, що стають активними у вживанні носіїв мови. Дані одиниці можуть, як означати нове явище, і по-новому називати вже відоме. Проте їх кількість, порівняно з неологізмами інших типів, набагато менша. Фразеологічні неологізми відрізняються від неологізмів попередньої категорії своєю синтаксичною формою словосполучення. Так в англійській мові до розряду фразеологічних новацій можна віднести вираз *stop the arms race* «зупинити гонку озброєнь», який став терміном газетного стилю, політичного дискурсу, а потім і частиною літературної мови після закінчення холодної війни, а зараз набув нового звучання. Іншим прикладом фразеологічного неологізму є словосполучення *friendly fire* «вогонь по своїм», яке з'явилося ще в 70-ті роки для позначення помилкового ведення вогню чи удару по своїх позиціях. Саме активна фаза російсько-української війни відновила вживання цих фразеологізмів у медійному та політичному дискурсах. Словосполучення *football widow* «футбольна вдова» також є фразеологічним неологізмом і означає жінку, яка позбавляється чоловіка, футбольного фаната на час футбольних мат-

чів (за аналогією з фразеологізмом *grass widow* «солом'яна вдова»).

Як видно з ілюстративних прикладів англійської мови, нові слова утворюються в основному на лексичному рівні. На фонетичному та морфологічному рівнях мовної системи зміни відбиваються опосередковано, лексичний рівень мобільніше реагує на соціальні зміни.

Класифікація за принципом належності мови-мовлення дозволяє виділити дві основні категорії: узуальні та неuzuальні неологізми.

Узуальні неологізми є надбанням літературної мови. До категорії неuzuальних ми відносимо індивідуально-авторські okazіональні новоутворення.

Авторський неологізм *Generation X* «Покоління X» письменника Дугласа Купленда був okazіоналізмом в англійській мові зовсім недовго наприкінці 80-х років. XX ст. Незважаючи на свою новизну, назва цієї книги незабаром стала номінальною щодо нового покоління США (у скороченій формі – Gen X), представники якого народилися в період спаду народжуваності (Coupland, 2000).

До цієї типологічної категорії потрапляють і okazіоналізми, авторами яких є політики або будь-які громадські діячі.

Класифікація з погляду походження поділяє неологізми на власне національні та запозичені. Слід зазначити, що тепер з'являється дедалі більше саме запозичених неологізмів.

З погляду класифікації у сфері вживання, виділяються загальні та спеціальні неологізми. Як показує аналіз фактичного матеріалу, загальні неологізми є узуальними для суспільно-політичної та соціальної сфер, а спеціальні – для вузькопрофесійних сфер, соціолектів чи субкультур.

Одна й та сама лексична одиниця може бути неологізмом в одній сфері і бути узуальною в іншій. Так, наприклад, *epidemic parotitis* «епідемічний паротит» є узуальним терміном у медицині, тоді як простонародна назва цього захворювання – *pigs* «свинка» – стала узуальною у суспільній та побутовій сферах.

Іноді спеціальна лексика, зберігаючи свій термінологічний характер у відповідній науці, змінює реєстр використання та переходить у літературну мову. Причиною такого переходу може бути популяризація наукових знань, культурне зростання носіїв мови, активне «вторгнення» в побутове життя, що називається термінами явищ.

У вступі до словника ODNW наводиться аналогічний приклад терміна, який увійшов у загальнолітературну мову як неологізм. *Greenhouse effect* «парниковий ефект» був відомий

вченим вже наприкінці XIX ст., проте, отримав визнання серед широкої публіки лише у другій половині XX ст., коли виникла небезпека екологічної катастрофи (ODNW, 1999).

Подібний випадок можемо проаналізувати з новоутвором *COVID-19*, який є офіційною назвою хвороби, спричиненої вірусом SARS-CoV-2 (*severe acute respiratory syndrome coronavirus 2*), яка виникла в Китаї у грудні 2019 року, які вже був відомий медицині, але такого поширення та такої пандемії спричинив в 2019-2022 роках.

Термін *COVID-19* = COronaVIrus Disease-2019 утворений способом телескопії трьох усічених основ та року першої фіксації цієї хвороби. До слова, такий спосіб творення неологізмів відомий також під назвами *злиття*, *стягнення*, *вставний словотвір*, *гібридизація* та *контамінація* тощо (Бабелюк, Лах, Коляса, 2020).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Різноманітність параметрів типології мовних новоутворень свідчить про периферійний статус неологізмів у системі мови.

Проаналізувавши узагальнену типологію неологізмів на матеріалі англійської мови, ми дійшли висновку, що неологізми не можна розглядати лише як мовне явище. Лексичні новоутворення не мають загальноприйнятого вживання. Вони утворюються в мові за продуктивними або непродуктивними дериваційними моделями. Неологізми можуть бути узуальними в діахронічному зрізі, але потім переходити в розряд архаїзмів, або отримати друге життя в силу зміни побутових, політичних, культурних або соціальних реалій. Мовні новоутворення можуть використовуватися okazіонально, закріплюватися тільки за певним контекстом або стати згодом частиною загальнолітературної мови. Але так чи інакше саме культурна діяльність людини є джерелом інновацій.

Більшість неологізмів, розглянутих у нашій типології, є інтернаціоналізмами і запозичені переважно з англійської. Це пояснюється і масштабною глобалізацією, поширенням пандемій, комп'ютеризацією нашого життя та розвитком новітніх наукових технологій, що відбувається у країнах англomовного світу. Проте наша класифікація мовних новоутворень також виявила неологізми, які мають національно-культурну маркованість. У більшості випадків до подібних неологізмів відносяться лексичні та семантичні неологізми, які або позначають нові реалії, специфічні тільки для даної культури, або виражають культурно-історичні асоціації у своєму конотативному значенні. Такі неологізми як відобража-

ють віхи розвитку цієї національної мовної спільності, а й містять національно-семантичні частки, які неможливо зіставити зі схожими лексичними значеннями слів за іншими

мовами. Здебільшого такі одиниці є безеквівалентними, їм неможливо знайти міжмовні лексико-семантичні варіанти, а їх перекладі іншою мовою використовується опис.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабелюк О., Лах Д., & Коляса О. Сленгізми на позначення явищ COVID-19 в сучасному англomовному інтернет-дискурсі. *Львівський філологічний часопис*, (8), 2020, 14-19. <https://doi.org/https://doi.org/10.32447/2663-340X-2020-8.2>
2. Карасик В.И. Языковая кристаллизация смысла: монография. Волгоград: Парадигма, 2010. 421 с.
3. Карасик В.И. Языковая матрица культуры: монография. Волгоград: Парадигма, 2012. 448 с.
4. Коляса О.В. Лексичні засоби актуалізації концепту COVID-19 в англomовному епідеміологічному дискурсі: термінологічний підхід. *Innovative Pathway for the Development of Modern Philological Sciences in Ukraine and EU Countries*. Publishing House «Baltija Publishing». P. 352-380.
5. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2011. 844 с.
6. Ayto J. Movers and Shakers: A Chronology of Words that Shaped our Age. Oxford: Oxford University Press, 2006. 251 p.
7. Barnhart K. R. Some thoughts about neologisms before starting BDNE IV. *Dictionaries. Neology Forum*, 1995. V. 16. P. 50-63.
8. Berteloot A. English in Europe. Oxford: Oxford University Press, 2004. P. 37-57.
9. Booij G. English as the lingua franca of Europe. A Dutch perspective. *Lingua e Stile*. 2001. No 36. P. 351-361.
10. Booij G. Yearbook of Morphology 2003. New York: Springer, 2010. 279 p.
11. Bucholtz M. Language and Identity. *A Companion to Linguistic Anthropology*. Oxford: Blackwell, 2003. P. 369-394.
12. Cook C. P. Exploiting linguistic knowledge to infer properties of neologisms. Toronto: University of Toronto, 2010. 154 p.
13. Crystal D. The Cambridge encyclopedia of the English language. Cambridge : CUP, 2003, 2nd edition. 499 pp.
14. Coupland D. Generation X: Tales for an Accelerated Culture. London: Abacus, 2000. 192 p.
15. Fill A. Language and ecology: ecolinguistics perspectives for 2000 and beyond. *Applied linguistics for the 21st century*. London: Catchline, 2001. P. 60-76.
16. Gerritsen J. Dutch in contact with English. *English in contact with other languages*. Budapest: Akademiai Kiado, 1986. P. 51-64.
17. Green J. Neologisms. New words since 1960. London: Bloomsbury Publishing Plc, 1994. 339 p.
18. Metcalf A. Predicting New Words. Boston: Houghton Mifflin Company, 2002. 187 p.
19. Muhlhausler P. Language of Environment, Environment of Language. A course in Ecolinguistics. London: Battlebridge, 2003. 228p.
20. *ODE* – Oxford Dictionary of English / ed. by A. Stevenson. – OUP Oxford, 2010. 2112 p.
21. *ODNW* – Oxford Dictionary of New Words / ed. by S. Tulloch, E. Knowles, J. Elliott. – Oxford: Oxford University Press; new ed. of 2 revised ed., 1999. 366 p.
22. Posthumus J. A description of a corpus of anclisms. Groningen: Anglistisch Instituut, 1986. 378 p.
23. Sijs N. van. Loanwords in the World's Languages. *A Comparative Handbook*. Berlin: Walter de Gruyter GmbH & Co. KG, 2009. P. 338-360.
24. *TBDNE* – Third Barnhart dictionary of new English / ed. by K.R. Barnhart, S. Steinmetz, C.L. Barnhart. New York: Hw Wilson Co, 1990. 592 p.

REFERENCES

1. Babelyuk, O., Lakh, D. & O. Koliassa. (2020). Slengismy na poznacheniiia yavysch COVID-19 v suchasnomu anglomovnomu internet duscursi. [Slang words for the Phenomena of COVID-19 in Contemporary English Language Internet Discourse]. *Lviv Philological Herald*, (8), 2020, 14-19. <https://doi.org/https://doi.org/10.32447/2663-340X-2020-8.2> [in Ukrainian].
2. Karasik, V.I. (2010). *Yazykovaia kristalizatsiya smysla*. [Language crystalization of sense]. Volgograd: Paradygma. [in Russian].
3. Karasik, V.I. (2012). *Yazykovaia matritsa kultury*. [Language matrix of culture]. Volograd: Paradygma. [in Russian].
4. Koliassa, O.V. (2022). Leksychni zasoby aktualizatsii konceptu COVID-19 v angliiskomu epidemioogichnomu duscursi: terminologichnyi pidhid. [Lexical Means of Actualization of the Concept COVID-19 in English Epidemiological Discourse: Terminological Approach]. *Innovative Pathway for the Development of Modern Philological Sciences in Ukraine and EU Countries*. Publishing House «Baltija Publishing». P. 352-380. [in Ukrainian].

5. Selivanova, O. O. (2011). *Lingvistychna encyklopediia*. [Linguistic encyclopedia]. Poltava: Dovkillia. [in Ukrainian].
6. Ayto, J. (2006). *Movers and Shakers: A Chronology of Words that Shaped our Age*. Oxford: Oxford University Press. 251 p.
7. Barnhart, K. R. (1995). Some thoughts about neologisms before starting BDNE IV. Dictionaries. *Neology Forum*, V. 16. P. 50-63.
8. Berteloot, A. (2004). *English in Europe*. Oxford: Oxford University Press. P. 37-57.
9. Booij, G. (2001). English as the lingua franca of Europe. A Dutch perspective. *Lingua e Stile*, 36. P. 351-361.
10. Booij, G. (2010). *Yearbook of Morphology 2003*. New York: Springer. 279 p.
11. Bucholtz, M. (2003). Language and Identity. *A Companion to Linguistic Anthropology*. Oxford: Blackwell. P. 369-394.
12. Cook, C. P. (2010). *Exploiting linguistic knowledge to infer properties of neologisms*. Toronto: University of Toronto. 154 p.
13. Crystal D. (2003). *The Cambridge encyclopedia of the English language*. Cambridge : CUP, 2nd edition. 499 pp.
14. Coupland, D. (2000). *Generation X: Tales for an Accelerated Culture*. London: Abacus. 192 p.
15. Fill, A. (2001). Language and ecology: ecolinguistics perspectives for 2000 and beyond. *Applied linguistics for the 21st century*. London: Catchline. P. 60-76.
16. Gerritsen, J. (1986). Dutch in contact with English. *English in contact with other languages*. Budapest: Akademiai Kiado. P. 51-64.
17. Green, J. (1994). *Neologisms. New words since 1960*. London: Bloomsbury Publishing Plc. 339 p.
18. Metcalf, A. (2002). *Predicting New Words*. Boston: Houghton Mifflin Company. 187 p.
19. Muhlhausler, P. (2003). *Language of Environment, Environment of Language. A course in Ecolinguistics*. London: Battlebridge. 228p.
20. *ODE*. (2010). – Oxford Dictionary of English / ed. by A. Stevenson. – OUP Oxford. 2112 p.
21. *ODNW* (1999). – Oxford Dictionary of New Words / ed. by S. Tulloch, E. Knowles, J. Elliott. – Oxford: Oxford University Press; new ed. of 2 revised ed., 366 p.
22. Posthumus, J. (1986). *A description of a corpus of anclisims*. Groningen: Anglistisch Instituut. 378 p.
23. Sijs, N. van. (2009). Loanwords in the World's Languages. *A Comparative Handbook*. Berlin: Walter de Gruyter GmbH & Co. KG. P. 338-360.
24. *TBDNE* (1990). – Third Barnhart dictionary of new English / ed. by K.R. Barnhart, S. Steinmetz, C.L. Barnhart. New York: Hw Wilson Co. 592 p.

GLOBALIZATION, GEOPOLITIC AND INFORMATION TECHNOLOGICAL CONDITIONS OF NEOLOGICAL PROCESSES IN THE MODERN ENGLISH LANGUAGE

Koval Natalia Yevhenivna

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Germanic Languages and Translation Studies
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
24, I. Franko str., Drohobych, Lviv Region, Ukraine*

Shostak Uliana Victorivna

*Candidate of Psychological Sciences, Assistant Professor,
Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages and Translation,
Vinnytsia Institute of Trade and Economics
of State University of Trade and Economics
87, Soborna Str., Vinnytsia, Ukraine*

The work is devoted to the study of the new vocabulary of the modern English language in the last decades of the 21st century and is carried out within the framework of the anthropocentric scientific paradigm, which studies language in close connection with the subject of knowledge, man. The choice of the period because it is the time when under the influence of extralinguistic factors, and in particular, globalization processes and scientific and technical progress, the spread of viruses and pandemics, a "neological explosion" or a massive increase in the number of neologisms is observed

in many national languages. In such transitional periods of social and cultural evolution, it is obvious that there is a need to conduct complex interdisciplinary studies of the problem of language changes, which will allow establishing the main trends in the development of the language system, the dynamics of social transformations reflected in the language, the number and nature of new foreign language borrowings, the state of the ecology of the language and other aspects. The typology of linguistic neoplasms presented in this study was based on such features as the way a linguistic unit enters the language, the belonging of speech to languages, duration of existence, origin and scope of use. The analyzed conceptual areas, in which a large number of new words were discovered, express categories of the cultural characteristics of a specific period and language community. It was established that social, medical, political spheres and the sphere of information technologies and economy are most neologically expressed in the English language. However, the semantic content of neologisms in these areas, and therefore the categorization of the cultural space, is different. This classification made it possible to establish that the categories of neologisms with the most national and cultural marking include semantic neologisms (new words that received additional lexical-semantic variants in the course of their development and have socio-cultural connotations), lexical neologisms that can be both universal realities and specific for one culture, and even phraseological neologisms, due to the idiomatic nature of their meaning.

Key words: *neologism, geopolitics, globalization, information-technological progress, lexical-semantic variant.*

УДК 811.111.659 (3)

DOI <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2022-11.17>

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕПОНІМНИХ ТЕРМІНІВ АНГЛОМОВНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Костенко Вікторія Геннадіївна

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов
з латинською мовою та медичною термінологією
Полтавського державного медичного університету
вул. Шевченка, 23, Полтава, Україна

Сологор Ірина Миколаївна

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов
з латинською мовою та медичною термінологією
Полтавського державного медичного університету
вул. Шевченка, 23, Полтава, Україна

У роботі представлена спроба з'ясувати місце епонімних термінів в сучасній англомовній терміносистемі стоматології, дослідити їхні структурно-семантичні характеристики з урахуванням ономазіологічних та соціокультурних особливостей. Досить незначна кількість епонімів у окремих галузях сучасної стоматології у цілому відображає загальну сучасну тенденцію до скорочення використання власних імен як джерела утворення нових термінів у медицині та поступової відмови від використання уже існуючих епонімних термінів. Характерно, що найменша кількість епонімів виявлена серед термінів імплантології – порівняно молододі галузі стоматології. Переважна кількість імен дослідників – представників США – свідчить про значний інтелектуальний внесок країни у розвиток цієї галузі. Розподіл досліджуваних термінів за тематичними групами, об'єднаннями спеціальних назв, які ґрунтуються на класифікації предметів та явищ з урахуванням подібності їхніх характеристик, ознак чи спільності функцій, продемонстрував, що найчисельнішими є група, що охоплює назви хвороб, симптомів, синдромів, інших патологічних станів чи явищ, та група на позначення методик та технік оперативних втручань, методик лікування, інших процедур. За структурою, усі виявлені епоніми – це іменні словосполучення, описові аналітичні конструкції, утворені антропонімом (одним чи кількома, однак не більше трьох). Досліджуваним епонімним термінам стоматології властиві всі основні характеристики терміна, а саме концептуальна, семантична, семіотична цілісність. Однак, характер відносин між знаком та означуваним, тобто об'єктом, указує на те, що терміни-епоніми є символами, оскільки їхня смислова структура не розкриває означуваного, а лише диференціює його. Оскільки епонімні терміни містять власні назви, вагомою є ономазіологічна роль ономастичного компонента, який унікально виділяє, ідентифікує та індивідуалізує об'єкт. Окрім наукової, епонімні терміни акумулюють культурну та соціально-історичну інформацію, що, проте, може ускладнювати спілкування, спричиняючи викривлене або неповне їх розуміння, хибні семантичні асоціації. Аналіз гендеру антропонімних компонентів термінів свідчить про андроцентричність в стоматології.

Ключові слова: терміни, епоніми, стоматологічна термінологія, семантичний аналіз, тематичні групи.

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Наукова парадигма кінця ХХ – початку ХІ століття утвердила антропоцентризм як ключову методологічну настанову для гуманітарного знання. Сутність методології антропоцентризму полягає в тому, щоб «знайти концептуальні зв'язки між індивідом, індивідуальністю, особистістю, створити інтегральну систему понять, яка здатна охопити в єдиному синтезі соціальну, психологічну й біологічну специфіку природи людини та її творчої діяльності»

(Скакун, 2018, с.193). Антропоцентризм сфокусував дослідницькі зусилля лінгвістичної спільноти на вивчення ролі та місця людини в сучасній картині світу, людини в мові та мови в людині (Левандовська, 2016; Таценко, 2006; Bradotti, 2013; Kováčová, 2016).

У рамках антропоцентрично зорієнтованої лінгвістики сформувалась окрема теоретико-методологічна база – когнітивна парадигма, крізь призму якої мова постає «як засіб отримання, зберігання, обробки, переробки й використання знань» (Романченко, 2019, с. 372), і